

Психологічне навантаження на військових журналістів є надзвичайно високим. Постійна присутність у зоні ризику, спостереження за пораненими та загиблими, відчуття відповідальності за публікацію важких матеріалів — усе це спричиняє емоційне вигорання та посттравматичний стрес.

Провідні редакції світу (зокрема, BBC, Reuters) запровадили практику психологічного супроводу військових репортерів. В українських реаліях потреба в системній підготовці журналістів до роботи в бойових умовах також є нагальною, що підтверджують дані Національної спілки журналістів України. Підготовка має передбачати не лише набуття технічних навичок, а й формування критичного мислення, розуміння інформаційних операцій та методів протидії дезінформації.

На відміну від цивільних журналістів сучасні бойові пресофіцери стикаються ще й з комплексною проблемою поєднання високого інформаційного тиску, дезінформаційних загроз та потреби оперативного інформування з обмеженими ресурсами, технічними складнощами та необхідністю збереження безпеки особового складу й державної таємниці. В умовах постійної зміни оперативної обстановки та великого потоку запитів від ЗМІ, соціальних мереж і громадськості пресофіцери повинні швидко перевіряти достовірність інформації, протидіяти фейкам і маніпуляціям противника, водночас підтримуючи моральний дух військ і цивільного населення. Таким чином, найнагальнішою проблемою є забезпечення швидкого та достовірного інформування суспільства без шкоди для безпеки та ефективності військових операцій.

Військовий кореспондент чи пресофіцер постає посередником між фронтом і суспільством. Його завдання полягає у відтворенні реальної картини подій, формуванні довіри до офіційних джерел та документуванні фактів воєнних злочинів.

У свою чергу, воєнний репортаж виконує не лише інформативну, а й гуманітарну функцію — сприяє збереженню історичної пам'яті, підтримує моральний дух населення та армії.

Таким чином, діяльність військових кореспондентів у ході бойових дій потребує особливої підготовки, мужності, поєднує високий рівень професійної компетентності, етичної відповідальності, психологічної стійкості та фізичної витривалості.

С. Носенко

ЕТИЧНІ МЕЖІ ГУМОРУ У ВІДЕОБЛОГІНГУ: МІЖ РОЗВАГОЮ ТА ПРОВОКАЦІЄЮ

S. Nosenko

ETHICAL BOUNDARIES OF HUMOR IN VIDEO BLOGGING: BETWEEN ENTERTAINMENT AND PROVOCATION

Гумор є однією з найдавніших форм комунікації, його прояви сягають корінням до античного театру та інших публічних святкових заходів. Сьогоднішні форми гумору не менш винахідливі й затребувані, серед них особливе місце посідають цифрові комунікаційні засоби, наприклад мему в соціальних мережах. Гумору притаманні важливі соціальні функції, окрім можливості єднати людей та створювати умови для їхньої комунікації, гумористичні форми стають засобом рекреації та подолання стресу. Не менш помітною стає здатність гумору формувати

мислення та суспільні цінності. Таким чином, гумор є універсальним культурним феноменом, який пройшов еволюційний шлях від усних форм до цифрових медіа. У різні часи гумор був тісно пов'язаний з етичними традиціями та моральними установками, висміюючи вади та розв'язуючи соціальні проблеми. У постцифрову епоху масових медіа гумор набуває ознак форми критичного мислення та соціального коментаря й навіть протесту, крізь зовнішні ознаки розваги. З іншого боку, гумор стає інструментом психологічного захисту та подолання психологічних криз, допомагає дистанціюватися від незручних та небезпечних ситуацій, сприяє подоланню агресії та страху. В умовах цифрової комунікації гумор зберігає історично набуті функції зняття стресу та середовища для спілкування, емоційно поєднуючи аудиторію.

Сучасна постцифрова епоха створила нові форми існування та еволюції гумору в умовах соціальних мереж. Платформи TikTok, YouTube, Instagram і Twitch стали простором взаємодії та соціальних проявів сатири, іронії, сарказму щодо різних тем, включаючи політику, мораль, етику, філософію та інші серйозні галузі. Популярність гумористичного контенту зумовлена демократичним характером комунікації, поєднанням аналітики з емоційною складовою, реактивністю та простотою сприйняття.

Однією з найпоширеніших форм гумору в сучасних відеоблогах є самоіронія, коли об'єктом посмішки стає сам автор, презентуючи аудиторії власні помилки та незручні побутові ситуації, у які він потрапляє. Серед інших розповсюджених різновидів гумористичних влогів можна відзначити пародії на медійні образи або типажі з попкультури, критика соціальної несправедливості та бюрократії. Затребуваними також є табуйовані теми й чорний гумор.

Кожна з найбільш розповсюджених форм цифрового мережевого гумору має певні ризики порушення соціальних етичних норм та традицій. Чим сильніші ці традиції, тим гостріша чутливість аудиторії на певні меми та жарти. Поступово межа між гумором та провокацією стає завуальованою, перетворюючи окремі гумористичні меседжі на образливі висловлювання, які сприймаються доволі дисонансно. Відтак, питання етичної толерантності залишається актуальним у цифровому медіасередовищі. Доволі часто сучасний гумор сприймається як певний різновид булінгу, особливо коли спрямований на висміювання фізичних, мовних або соціальних особливостей. Окремі форми гумору перетворюються на хейт, підсилюючи дискримінацію та породжуючи мову ворожнечі.

З огляду на означені ризики існування гумору у відеоблогінгу, варто зауважити на позитивній тенденції самоіронії, яка застрахована від дискримінаційних та провокативних дій. Серед українських блогерів можна навести приклад Ігоря Ласточкина, який у своїх виступах поєднує гумористичну виразність із доброзичливою самоіронією. Натомість, у Сергія Притули етична стриманість переплітається із соціальною критикою та сатирою.

Дискусії стосовно етичних меж гумору у відеоблогінгу відбуваються також у міжнародних медіаколах. Так, оглядові кулінарні влоги Nigel Ng (Uncle Roger), здійснені в гумористичному стилі з елементами сарказму, викликають неоднозначну оцінку й стають об'єктами критики з погляду етичних норм. Натомість Trevor Noah намагається запобігати у своїх влогах дискримінаційним дискурсам. У міжнародному медіапросторі подібні етичні дискусії також тривають. Наприклад, блогер Nigel Ng

(Uncle Roger) став відомим завдяки саркастичним оглядам кулінарних шоу, але його жарти про культурні особливості неодноразово викликали хвилі критики. Таким чином, прояви порушення етичних меж у гумористичних влогах є загальною тенденцією міжнародних масштабів та не обмежуються національними традиціями.

Підсумовуючи дослідження етичних меж гумору у відеоблогінгу, варто зазначити, що певні теми, яких торкаються автори, такі як політика, релігія, гендер та раса, мають небезпеку дискримінації, чорного піару та інших негативних явищ у соціальній комунікації. Для запобігання порушення етичних норм адміністрація соціальних платформ Twitch, Spotify, YouTube та TikTok вводить певні цензурні обмеження. Водночас ситуація контролю толерантності в мережах на кшталт Telegram залишається поза увагою. Між тим, гумор у відеоблогінгу залишається потужним інструментом впливу на соціальні цінності й етичні переваги. Заради збереження комунікаційного балансу варто звертатися до засобів самоіронії та соціального гумору. Етично толерантний гумор формує довіру збоку аудиторії, збільшує коло прихильників, створює позитивний імідж та підвищує популярність автора.

СЕКЦІЯ:
МУЗИЧНЕ МИСТЕЦТВО В ЧАСОПРОСТОРІ КУЛЬТУРИ:
МИНУЛЕ ТА СУЧАСНІСТЬ

Ю. Лошков

**МУЗИЧНО-ПРОСВІТНЯ ДІЯЛЬНІСТЬ П. І. КРАВЦОВА
В ХАРКОВІ 1880-Х – 1910-Х РОКІВ**

Yu. Loshkov

**MUSICAL AND EDUCATIONAL ACTIVITIES OF P. I. KRAVTSOV
IN KHARKIV IN THE 1880S – 1910S**

Особистість відіграє визначальну роль у культуротворчому процесі. Пізнаючи навколишнє середовище, особистість накопичує свій життєвий досвід, специфіка якого зумовлює самореалізацію в суспільстві людини як ретранслятора свого світосприйняття. В цьому сенсі яскравим прикладом є творчий шлях харківського митця Петра Івановича Кравцова (1856–1928). Вихований в родині громадського діяча, домівка якого була своєрідним культурним осередком, де звучала поезія, інструментальна, вокальна та хорова музика, розігрувалися вистави, П. Кравцов писав про своє дорослішання, як сповнене не тільки сприятливими умовами для фізичного розвитку, а й в живій атмосфері слова та звука. Навчаючись з кінця 1860-х рр. у Харкові спочатку в 3-й гімназії, а надалі в університеті, юнак з успіхом співав у благодійних мистецьких заходах, а з початку 1880-х рр., займаючись у місті лікарською практикою, не полишав свого захоплення музикою.

З середини 1880-х рр. П. Кравцов, як співак і мелодекламатор, брав участь у концертних заходах Харківського музичного гуртка (*надалі ХМГ*) — заснованої в 1884 р. просвітньої організації, яка спрямовувала свою діяльність на популяризацію академічної музики в аматорському середовищі. Про виконавську активність та організаційний хист П. Кравцова свідчить виконання ним обов'язків члена